

RAZVOJ DEVIANTNE KARIERE MLADOSTNIKA

Vanja Žmak, prof. soc. in teol.
vanja.zmak@nijz.si

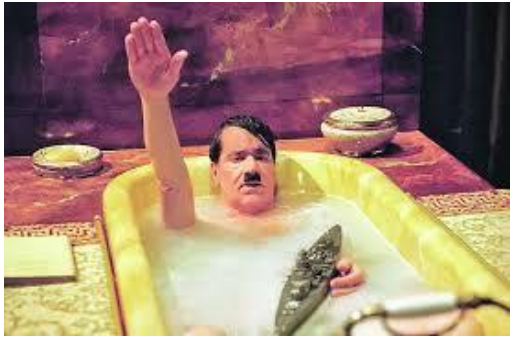
OPREDELITEV

- Deviare, skreniti s poti
- Deviantnost = odklonskost
- Deviantnost ni delikventnost, razlika

Obnašanje, ki je drugačno od sprejetih družbenih norm in vrednot.

Nekatere oblike deviantnosti opozarjajo na družbene probleme in potrebe po spremembah.

**DEVIANTNO OBNAŠANJE JE DRUŽBENA
IZBIRA**

- Družbena večina ali elita moči promovira svoje ideje o tem, kaj je prav, z neprijateljskim odnosom do tistih, ki niso „dobri“, oziroma „družbeno pravilni“
- Večina jača svojo moč s tem, ko usmerja pozornost h deviantni skupini
- Skupni neprijatelj ustvarja skupne občutke in jača družbeno solidarnost

Deviantnost kot katalizator
sprememb

Zakoni in norme so podvrženi k
spremembam, ker nikoli niso
popolni

KAKO SE ODRAŽAJO ODKLONI

INOVACIJE

Sledenje cilju, opuščanje dovoljenih sredstev

RITUAL

obratno pomeni zanemarjanje cilja in slepo sledenje obstoječim sredstvom

UMIK

je značilnost ljudi, ki so iz družbe „izpadli“. Brez cilja in poti

UPORNIŠTVO

zanemarjanje tako cilja, kot sredstev ter oboje zamenjajo z novimi normami

Deviantnost je vedno odvisna od tega, katera pravila izbere neka družba, ob katerih priložnostih in napram komu se jih upošteva.

Primeri družbenih norm in pravil v različnih delih sveta

Kar je sprejemljivo nekje, drugod pomeni tabu

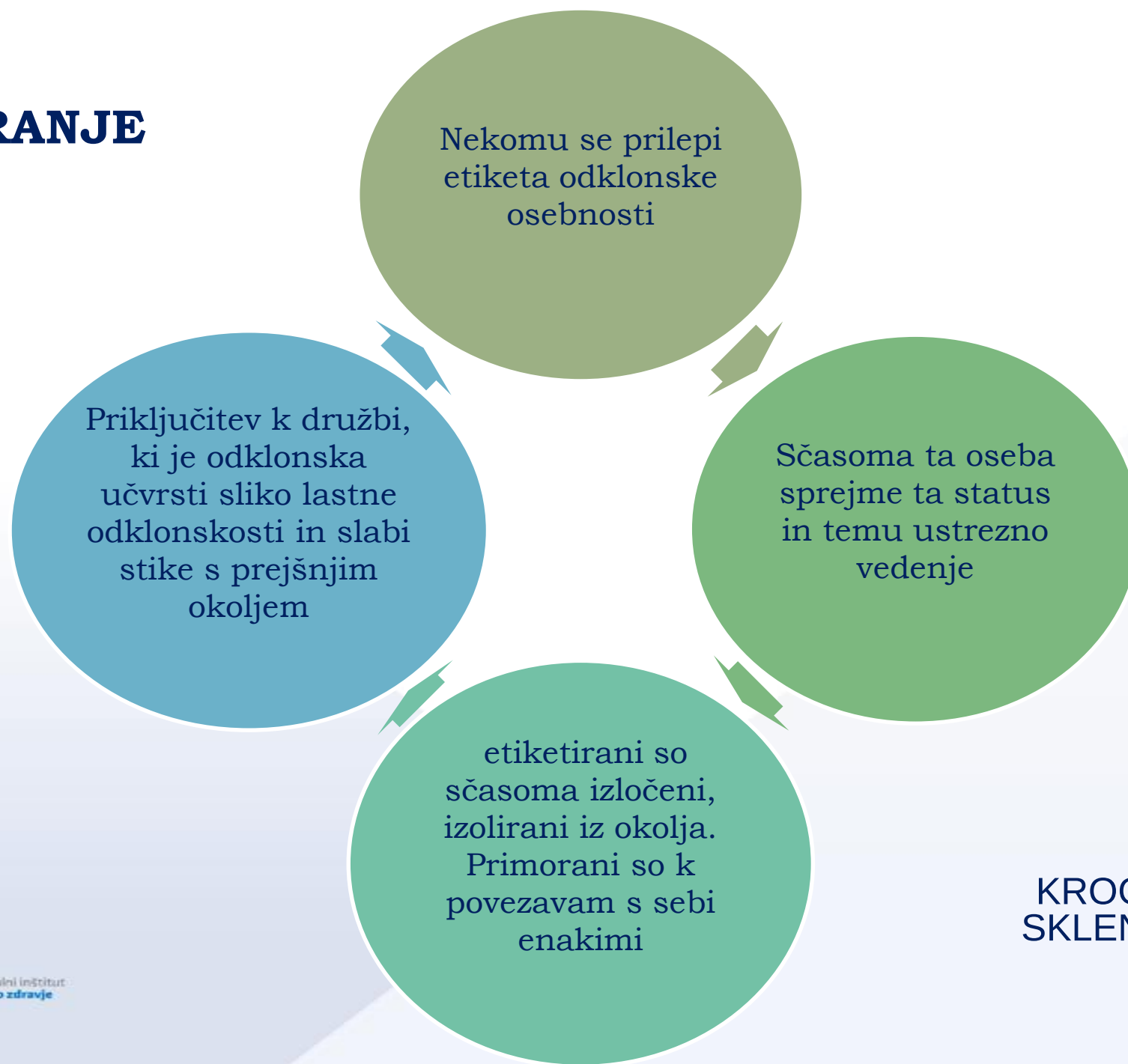

Pravila so odvisna od strukture moči v neki družbi.

UČENJE NEGATIVNIH IN POZITIVNIH ODKLONOV

- Podobnost med načinom učenja deviantnega obnašanja in učenjem normalnega obnašanja
- Nosilci kulturnega kapitala so primarne skupine, v katerih se otrok in mladostnik gibata, v prvi vrsti so to vrstniki
- Kriminallec je ustvarjen preko povezovanja z nosilcem kriminalnih norm
- „Normalnost“ se ustvari preko nosilcev občih družbenih norm

ETIKETIRANJE

KROG JE
SKLENJEN

NENORMALNOST JE MODNA MUHA MED MLADIMI

- Ljudje postajamo indiferentni do deviantnih vedenj
- Deviantno vedenje se „hrani“ z reakcijami iz okolja
- Pojavlja se na vedno višjem nivoju
- Normalno je povprečno, standardno
- Standardi se višajo
- NUJNOST NEGATIVNE REAKCIJE

MLADI

- Mladi so nosilci socialnega življenja
- Tisti, ki so v središču pozornosti, ki narekujejo družbeno dogajanje
- Čas mladostništva in spremembe: „...včerajšnja deviantnost je postala današnja normalnost“ (Haralambos, 2005)
- Mladi želijo izstopati in za odobravanje s strani družbe včasih ubirajo čudne poti
- V devetdesetih je biti devianten pomenilo nositi pankerska oblačila, danes je za to potrebna večja skrajnost

PROBLEM DEVIANTNOSTI SKOZI ČAS

- Včasih so bili mladi deviantno prezrti, izogibani
- Prenehanje druženja s takšnimi posamezniki, strah pred njimi
- Danes so občudovani, med vrstniki sprejeti in njihov steber
- Kajenje pred šolo se je včasih zdelo odklonsko, danes več ni tako
- Primer samooznačevanja, razširjene ušesne mečice
- Včasih manjšina, danes večina

PROBLEM ODRASLIH

Nemoč staršev, kot posledica permisivne vzgoje

Pomanjkanje negativnega odziva s strani vrstniških skupin, odraslih in strokovnjakov, vpetih v življenja mladih

Vse, kar danes tretiramo kot odklonsko, je bilo prisotno pred leti ampak je imelo prizvok „čudnega“

Zakaj je negativne reakcije vedno manj?

Javnost deviantnega vedenja, večja pogostost

POSLEDICE

- Posledice na družbo in posameznika
- Negativna reakcija na deviantnost zagotavlja družbeni red
- Pomanjkanje reakcije = neodzivna družba
- Odzivnost potrebujemo za napredek, inovativnost in kritično razmišljanje
- Izbira vrstniških skupin = zaznamovanje življenjske poti
- Omejitev poklicne poti

NEGATIVNA DEVIANTNOST

- Disfunkcionalna
- Socialno uničenje
- Dezorganizira socialni sistem
- Nekvalitetne spremembe
- Sistem je voden v uničenje
- Izbira družbeno prepovedanih sredstev
- Uničenje sistema vodi v deviantno vedenje

POZITIVNA DEVIANTNOST

- Premagovanje zastarelih norm, standardov
- Socialna ustvarjaknost
- Mladi kot inovatorji, nosilci pozitivnih družbenih sprememb.
- Ljudje z visoko zavednostjo
- Mladi, ki so „nenormalni“ na dober način
- Mladi s strukturiranimi prostočasnimi aktivnostmi
- Sodelovanje v sistemu, ki zajema organizacijo, omejitve, pravila in cilje ter organizacijo odraslih oseb

**KLJUČ JE VZPODBUJANJE KRITIČNEGA MIŠLJENJA, PRIVZGOJA
VREDNOT, KI CENIJO ČISTOST TELESA IN UMA**

HVALA ZA POZORNOST